«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ՓՈՐՁԱԳԵՏ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏ» ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

---

2 դեկտեմբերի, 2025 թ. N 32 -L

ՈՐՈՇՈՒՄ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ՓՈՐՁԱԳԵՏ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏ» ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՌԻՍԿԵՐԻ ՎՐԱ ՀԻՄՆՎԱԾ ՄՈՏԵՑՄԱՄԲ ՊԼԱՆԱՅԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ

Հիմք ընդունելով «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետը, ՀՀ ֆինանսների նախարարի «Աուդիտորական ծառայությունների որակի հսկողության պահանջների պահպանման արտաքին գնահատման ընթացակարգերը հաստատելու մասին» 07.10.2022թ N 420-Ն հրամանը, ինչպես նաև «Հայաստանի աուդիտորների և փորձագետ հաշվապահների պալատ» հասարակական կազմակերպության (այսուհետ՝ Պալատ) կանոնադրության 14.17.21 կետը՝ Պալատի խորհուրդը որոշում է՝

1. Հաստատել «Հայաստանի աուդիտորների և փորձագետ հաշվապահների պալատ» հասարակական կազմակերպության կողմից ռիսկերի վրա հիմնված մոտեցմամբ պլանային արտաքին գնահատման համար աուդիտորական կազմակերպությունների ընտրության ընթացակարգը:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում Պալատի պաշտոնական կայքում հրապարակման պահից:

ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ **ՄԱՆՎԵԼ ՂԱԶԱՐՅԱՆ**

Հավելված

«Հայաստանի աուդիտորների և փորձագետ հաշվապահների պալատ»
հասարակական կազմակերպության խորհրդի
2025 թ. դեկտեմբերի 2-ի N 32 - Լ որոշման

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ
«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԻ և ՓՈՐՁԱԳԵՏ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏ»
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՌԻՍԿԵՐԻ ՎՐԱ ՀԻՄՆՎԱԾ
ՄՈՏԵՑՄԱՄԲ ՊԼԱՆԱՅԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ

Ընդհանուր դրույթներ

1.1. Սույն ընթացակարգը (այսուհետ՝ «Ընթացակարգ») սահմանում է «Հայաստանի աուդիտորների և փորձագետ հաշվապահների պալատ» հասարակական կազմակեպության (այսուհետ՝ Պալատ) կողմից ռիսկերի վրա հիմնված մոտեցմամբ պլանային արտաքին գնահատման իրականացման համար աուդիտորական կազմակերպությունների ընտրության գործընթացը և դրա շրջանակներում իրավասու սուբյեկտների գործառույթները:

1.2. Ընթացակարգը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով ՀՀ ֆինանսների նախարարի «Աուդիտորական ծառայությունների որակի հսկողության պահանջների պահպանման արտաքին գնահատման ընթացակարգերը հաստատելու մասին» N 420-Ն հրամանի (այսուհետ նաև՝ «Հրաման») դրույթները:

1.3. Սույն Ընթացակարգում օգտագործվող հասկացությունները կիրառվում և մեկնաբանվում են նույն կերպ, ինչպես Հրամանում, «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքում, «Աուդիտորական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում և Պալատի կանոնադրությամբ:

2. Ռիսկերի վրա հիմնված պլանային արտաքին գնահատման ընդհանուր նկարագիր

2.1. Ռիսկերի վրա հիմնված մոտեցումը ներառում է արտաքին գնահատման ենթակա աուդիտորական կազմակերպության ընտրություն՝ հիմնված կազմակերպության կողմից մատուցվող աուդիտորական ծառայությունների որակի հետ կապված ռիսկերի գործոնների վերլուծության վրա:

2.2. Աուդիտորական կազմակերպությունում պլանային արտաքին գնահատումները (այդ թվում՝ Ռիսկերի վրա հիմնված մոտեցմամբ) պետք է իրականացվեն ոչ հաճախ, քան տարին մեկ, և ոչ ուշ, քան երեք տարին մեկ:

3. Ռիսկերի վրա հիմնված պլանային արտաքին գնահատման նպատակով աուդիտորական կազմակերպությունների ռիսկային պրոֆիլի գնահատումը

3.1. Պալատի գործադիր մարմնի ղեկավարը ռիսկերի վրա հիմնված արտաքին գնահատման ենթակա աուդիտորական կազմակերպությունների ռիսկային պրոֆիլի գնահատման

գործընթացը իրականացնում է ընթացիկ տարվա երկրորդ կիսամյակում:

3.2. Աուդիտորական կազմակերպությունների ռիսկային պրոֆիլի գնահատման գործընթացը ներառում է.

1) Տեղեկատվության հավաքագրում և վերլուծություն,
2) Ռիսկերի գործոնների գնահատում՝ համաձայն սույն Կարգի հավելված 1-ով սահմանված մեթոդաբանության (այսուհետ՝ Մեթոդաբանություն),
3) Կազմակերպությունների ռիսկային պրոֆիլի գնահատում՝ համաձայն Մոթոդաբանությամբ սահմանված կշիռների,
4) Կազմակերպությունների ցանկի կազմում:

4. Տեղեկատվության հավաքագրում

4.1. Տեղեկատվության հավաքագրման փուլը ենթադրում է Պալատի անդամ հանդիսացող աուդիտորական կազմակերպությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ձեռքբերում հետևյալ աղբյուրներից.

4.1.1. Պալատի ներքին տվյալների բազաներ,
4.1.2. Աուդիտորական կազմակերպությունների տարեկան հաշվետվություններ և ներկայացված այլ տեղեկատվություն,
4.1.3. Նախորդ տարիների արտաքին գնահատումների արդյունքներ,
4.1.4. Բողոքներ, հաղորդումներ և հանրային հասանելի տվյալներ,
4.1.5. Պալատին հասանելի այլ աղբյուրներ:

4.2. Տեղեկատվության հավաքագրման և վերլուծությունների համար ընտրվող ժամանակաշրջանը կարող է ընդգրկել առավելագույնը նախորդող երեք տարիները:

5. Ռիսկերի գործոնների գնահատում

5.1. Աուդիտորական կազմակերպությունների ընտրության նպատակով կիրառվում են հետևյալ ռիսկերի գործոնները.

1) հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող և խոշոր կազմակերպություններում իրականացված աուդիտների քանակը,

2) իրականացված աուդիտների ընդհանուր քանակը,

3) Նախորդ արտաքին գնահատումների արդյունքները,

4) իրականացված աուդիտների քանակի աճը,

5) իրականացված աուդիտների քանակի և աուդիտորական կազմակերպությունում աշխատող աուդիտորների թվաքանակի հարաբերակցության աճը,

6) իրականացված աուդիտների քանակի և աուդիտորական կազմակերպության բոլոր աշխատակիցների թվաքանակի հարաբերակցությունը,

7) նախորդ տարվա համեմատությամբ իրականացված աուդիտի քանակի աճի տեմպի նշանակալի գերազանցումը աուդիտորական ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթների աճի տեմպի նկատմամբ,

8) աուդիտորական կազմակերպության ղեկավարության հաճախակի փոփոխությունը,

9) աուդիտորական կազմակերպության անձնակազմի բարձր հոսունությունը,

10) աուդիտորական կազմակերպության կողմից աուդիտորական ծառայությունների մատուցումը տնտեսության այն ճյուղերի կազմակերպություններին, որտեղ աուդիտորական կազմակերպությունը նախկինում աուդիտորական ծառայությունների մատուցման փորձ չի ունեցել,

11) վերջին տասներկու ամիսների ընթացքում աուդիտորական կազմակերպության կողմից թույլ տրված հնարավոր խախտումների վերաբերյալ բողոքների և այլ տեղեկատվության առկայությունը,

12) աուդիտորների տեղափոխությունը այլ աուդիտորական կազմակերպություն՝ որպես պայման ապահովող աուդիտոր,

13) Պալատին ներկայացվող հաշվետվությունների ուշացման կամ ճշգրտման դեպքերը,

14) աուդիտորական առաջադրանքի միջին արժեքը,

15) աուդիտի ծրագրային ապահովվածության առկայությունը:

5.2. Ընտրված բոլոր գործոնները նախապես գնահատվում են, այնուհետև, կիրառելով յուրաքանչյուր գործոնի համար սահմանված կշիռը, հաշվարկվում է յուրաքանչյուր աուդիտորական կազմակերպության ռիսկային պրոֆիլի գնահատականը՝ համաձայն մեթոդաբանության:

6. Արտաքին գնահատման ցանկի և ժամանակացույցի վերաբերյալ առաջարկի ներկայացում

6.1. Ռիսկերի վերլուծության արդյունքների և կազմակերպությունների ռիսկային պորտֆելների ցանկերի հիման վրա Պալատի գործադիր մարմնի ղեկավարը կազմում է տարեկան պլանային արտաքին գնահատումների նախնական ժամանակացույց՝ հաշվի առնելով Պալատի՝ ռեսուրսներով (աշխատանքային, նյութական և ֆինանսական) ապահովվածության աստիճանը, արտաքին գնահատումների ակնկալվող տևողությունը և աշխատանքային խմբի անդամների ծանրաբեռնվածությունը:

6.2. Նախնական ժամանակացույցը ներառում է արտաքին գնահատման ենթակա կազմակերպության անվանումը, վերջինիս ՀԳԳՀ-ն և արտաքին գնահատման ակնկալվող ժամանակահատվածը:

6.3. Աուդիտորական կազմակերպությունների ռիսկային պրոֆիլների նախնական ցանկը և պլանային արտաքին գնահատումների նախնական ժամանակացույցը Պալատի գործադիր մարմնի ղեկավարը Պալատի խորհրդին է ներկայացնում ոչ ուշ, քան մինչև ընթացիկ տարվա նոյեմբերի 1-ը:

7. Աուդիտորական կազմակերպությունների ընտրություն

7.1 Պալատի խորհուրդը առաջիկա տարվա ընթացքում արտաքին գնահատման ենթակա աուդիտորական կազմակերպությունների վերջնական ցանկը և տարեկան ժամանակացույցը հաստատում է և այն ներկայացնում Հանրային վերահսկողության խորհրդի համաձայնեցմանը՝ մինչև այդ տարվան նախորդող տարվա դեկտեմբերի 1-ը:

7.2 Հանրային վերահսկողության խորհրդի կողմից համաձայնություն ստանալուց հետո Պալատի գործադիր մարմնի ղեկավարը առաջիկա տարվա ընթացքում արտաքին գնահատման ենթակա աուդիտորական կազմակերպությունների ցանկը և ժամանակացույցը հրապարակում է Պալատի պաշտոնական կայքում ոչ ուշ, քան արտաքին գնահատման տարվան նախորդող տարվա դեկտեմբերի 31-ը:

8. Անցումային դրույթներ

8.1 Աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից մատուցվող աուդիտորական ծառայությունների որակի հետ կապված ռիսկերի գնահատման մասին տեղեկատվությունը գաղտնի է, և հրապարակման դեպքում կիրառվում են աուդիտորական գործունեությունը կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված պատասխանատվության միջոցներ:

8.2 Սույն Ընթացակարգի կիրարկումն ապահովում է Պալատի գործադիր մարմնի ղեկավարը:

8.3 Սույն Ընթացակարգի և Հրամանի կամ ավելի բարձր իրավաբանական ուժ ունեցող իրավական ակտերի միջև հակասություն առաջանալու և/կամ այդ իրավական ակտերում փոփոխություն կատարվելու պարագայում առաջնությունը տրվում է վերջինին: